

שאם המפקיר יוכל לחזור בו, יסיק מכך הזוכה שגם כשלא חזר בו לא היה זה הפקר גמור אלא היה ברשות הבעלים עד הזכיה של הזוכה, ויחשוב שדינו הוא כמקבל מתנה ולא כזוכה מהפקר, והפירות חייבים במעשר, ויבואו לעשר ממנו על פרות טבל, והוי מהפטור על החיוב!

ומקשינן: **אי הכי**, אם זה הטעם, אם כן, **אפילו מיום הראשון נמי ליהוי הפקר**, שכבר אז לא יוכל לחזור, כדי שלא תשתכח תורת הפקר! ולמה תקנו שרק לאחר שלשה ימים יהיה הפקר?

אמר רבה: מה שלא חל ההפקר עד שלשה ימים, היינו **מפני הרמאין**. **דמפקירין** — **והדרין בהון** [וכפי שנתבאר לעיל], ולכן כל שלשה ימים העמידו דבריהם על דין תורה, שלא יחול ההפקר — עד שיבוא לידי הזוכה.

ומקשינן: **אבל מדאורייתא**, אף לאחר שלשה ימים **לא הוי הפקר** לשיטת רבי יוסי, אלא רק רבנן תקנו שיהא הפקר, כדי שלא תשתכח תורת הפקר, ואם כן, ודאי צריך לומר שחייבוהו רבנן במעשר, שהרי מדאורייתא אין זה הפקר⁽¹⁵⁹⁾.

וכיון שכן, יש מקום לחשוב **דלמא אתי ב-תמ לעשורי מן החיוב על הפטור**, דהיינו, שהזוכה יאמר: כיון שזיכוני חכמים במה שזכיתי — ודאי הפקר גמור הוא, ומה שחזר בו המפקיר — אינו כלום מן הדין, ובאמת פטור אני מן המעשר. וזה שחייבוני במעשר, אינו אלא מדבריהם, מפני גזירת

חזר בו מהפקרו הרי הוא חייב במעשר, כי איגלאי מילתא שמעולם לא היה הפקר!

יוצא שהרישא — כשיטת **רבנן**, שסוברים שהפקר יוצא מרשותו מיד כשמפקר, אלא שתוך ג' ימים חוששים לרמאין, ולכן יכול לחזור בו.

ואילו ה**סיפא** — כשיטת **רבי יוסי** היא! שבסיפא אין חשש לרמאין, שאילו היה רמאי, לא היה צריך להפקיר לזמן ידוע. ואם כן, מה ששנינו שעד שלא זכה בה בין הוא ובין אחר — יכול לחזור בו, על כרחך כשיטת רבי יוסי היא!?

אמר עולא: **סיפא נמי** — כשיטת **רבנן** היא.

ותמהינן: **אי הכי אמאי עד שלא זכה בה בין הוא ובין אחר יכול לחזור בו?**

ומבארנין: **שאני** כשמפקיר **לשנה ולשבוע**, **דלא שכיחי** שמפקירין בצורה כזו. וכיון שאדם זה שינה, אנו אומדין את דעתו, שכיון שלא רצה להפקירו הפקר עולם, ועדיין הוא אגוד בחפץ, מסתבר שאפילו באותו זמן שהפקירו, לא נח לו שיצא החפץ מרשותו — עד שיזכה בו אחר.

ריש לקיש אמר: **מדסיפא** כשיטת **רבי יוסי**, **רישא נמי** — **רבי יוסי**.

ובאמת לשיטתו תמיד יכול המפקיר לחזור בו.

ורישא היינו טעמא שאחר ג' ימים אינו יכול לחזור בו, היות שהחמירו בדבר חכמים, כדי **דלא לישתכח תורת הפקר**. היות שיש לחוש

חכמים להקל עליו ולפטרו ממה שהוא חייב מדאורייתא.

159. וכתב הר"ן, שאמנם יכלו לפטרו, שהרי הפקר בית דין — הפקר, אבל לא מסתבר שבאו